

Espoon kaupunki
Kaupunkisuunnittelukeskus
PL 43
02070 ESPOON KAUPUNKI

Asia

Högbergetin maa-ainestenottohanke Espoossa
Vastine Esbogård Aktiebolagın maa-aineslupahakemuksesta annettujen lausuntojen ja muistutusten johdosta

Viite

Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen lausuntopyyntö 14.10.2016 (Pia Salonen)

DNr:o 1698/10.03.00/2016, maa-aineslupahakemus 2016-528-M

Hakija ja vastineen antaja

Esbogård Aktiebolag
Kuninkaankartanontie 31
02780 Espoo

VASTINE

Espoon kaupunkisuunnittelukeskus on kuuluttanut Esbogård Aktiebolagın (jatkossa ”hakija”) maa-ainesten ottolupahakemuksen koskien Högbergetin maa-ainesten ottohanketta Espoon Peringin ja Järvikylän kylissä (kiinteistöt Klemets RN:o 49-450-2-17, Sperrings RN:o 49-450-1-15, Hjertbacka RN:o 49-450-3-21 ja Gammel Hommas RN:o 49-457-3-15). Hakemuksista annettiin yhteensä seitsemän lausuntoa ja 37 muistutusta/huomautusta. Lupaviranomainen on pyytänyt vastinetta 31.1.2017 mennessä.

Seuraavassa hakija antaa vastineensa hakemuksesta annettujen lausuntojen ja muistutusten johdosta. Jokaiselle lausunnon antajalle vastataan erikseen, mutta muistutuksiin vastataan kootusti. Hankkeeseen liittyvät ympäristölupahakemukset (louhinta ja murskaus sekä maankaatopaikka) ja vesilupahakemus ovat Aluehallintoviraston käsittelyssä. Maa-aineslupahakemukseen liittyvissä muistutuksissa on osittain viitattu ympäristölupiin liittyviin asioihin (mm. melu- ja ilmapäästöt). Hakija kuitenkin vastaa myös yleisellä tasolla näihin liittyviin asioihin tässä vastineessa.

LAUSUNNOT

Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto 23.8.2016

Yhteenvedo lausunnosta

Ympäristöopas numero 85:n mukaan ottamisalueen ympärille tarvittava suoja-alue on asuttuun rakennukseen nähden kalliokiven ottamisalueella vähin-

tään 300–600 metriä. Fagerängin tilan alueen ratsastustallin rakennukset sijaitsevat reilun 300 metrin etäisyydellä suunnitellusta louhinta-alueesta. ELY-keskus pitää tärkeänä, että määrätään riittävästä melutilanteen seurannasta toiminnan eri vaiheissa. On syytä antaa riittävät määräykset luvassa. Mahdollisissa häiriintyvissä kohteissa tulisi käydä jo etukäteen mittaamassa melutasoja. Räjätysten osalta on myös syytä antaa määräyksiä.

Tukitoiminta-alueen hulevedet tulee ohjata hulevesialtaaseen öljynerotuskaivon kautta. On huomioitava myös hetkellisten rankkasateiden aiheuttama vesimäärä. Ympäristöön johdettavien vesien pH-arvo tulee olla välillä pH 6-9. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että hankealueen valumavesien pääsy Halujärven suuntaan estetään kaikissa tilanteista. Hulevedet tulisi tehokkaasti hyödyntää pölyntorjunnassa. Vesien tarkkailu tulee liittää Ämmäsuon–Kulmakorven alueen vesien yhteistarkkailuun.

Louhinta-alueen ja Halujärven väliselle alueelle tulee asentaa vähintään kaksi uutta pohjaveden havaintoputkea. Esitetyt pohjaveden tarkkailulisäykset ovat perusteltuja, mutta myös Fagerängin kaivo/kaivot on otettava tarkkailuun mukaan. Maa-aineslain mukaisen luvan myöntämisedellytykset ilman vesilain mukaista lupaa, eivät nyt esitettyjen hakemusasiakirjojen perusteella ole olemassa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta määräsi 8.6.2016 rakennuskiellon ja toimenpiderajoituksen osalle Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan aluetta kaavan laatimista varten viiden vuoden ajaksi 8.6.2021 saakka. Alueella, jolla on voimassa toimenpiderajoitus yleiskaavan tai asemakaavan laatimista tai muuttamista varten, lupa voidaan myöntää, jollei ottaminen tuota huomattavaa haittaa kaavan laatimiselle tai muuttamiselle, turmele kaupunkitai maisemakuvaa eikä muutenkaan ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa.

Hakijan vastine

Ympäristöoppaassa mainittu tavoitteellinen minimietäisyys 300–600 m asutukseen ei ole oikeudellisesti sitova. Louhinnan osalta nykyainsäädännön mukaan minimietäisyys louhittavan alueen rajasta asutuksen piha-alueeseen on oltava vähintään 300 m (ns. muraus-asetus), jotta ympäristölupa voidaan myöntää. Tätä ehdotonta minimietäisyyttä ei sovelleta maa-aineslain mukaisissa lupa-asioissa. Höggergetin louhinta-alueen rajasta on kuitenkin vähintään 350 m etäisyys asutukseen, joten minimietäisyys täyttyy. Hakija huomauttaa, että pääosin suojaetäisyyttä on huomattavasti enemmän, esim. aloitusvaiheessa yli 650 m. Toiminta on suunniteltu siten, että murskaustoiminta on miltei joka tilanteessa kalliorintauksen takana asutukseen nähden. Lisäksi toteutetaan tarvittavat melusuojaukset. Kattavilla melumallinnuksilla on osoitettu, että toiminta on järjestettävissä siten, etteivät melun ohjearvot ylitä häiriintyvissä kohteissa. Melunseurantaan tullaan tekemään esitetyn mukaisesti ja melumittauksia voidaan tehdä myös ennen toiminnan aloittamista, kuten ELY-keskus on ehdottanut. Meluun ja räjäytyksiin liittyvät asiat kuuluvat ympäristölupaan, eikä maa-ainesluvassa tulisi asettaa niihin liittyviä määräyksiä.

Vesien tarkkailu liitetään Ämmäsuon–Kulmakorven alueen vesien yhteistarkkailuun. ELY-keskuksen ehdottamien uusien havaintoputkien asentaminen voidaan toteuttaa. Halujärven suuntaan ei ohjata hulevesiä. Altaisiin ke-

rääntyviä vesiä käytetään hyödyksi pölyntorjunnassa siinä laajuudessa kun se on mahdollista. Toimintaan liittyen on aluehallintovirastolle jätetty vesilain mukaisen hakemuksen syksyllä 2016 kuten ELY ja kaupungin lupaviranomainen on edellyttänyt. Fagerängin kaivo ja muita kaivoja otetaan mukaan tarkkailuun.

Asetettu rakennuskielto ja toimenpiderajoitus ei koske koko hakemuksen mukaista ottamisaluetta. Muutoinkin hakijan käsitys on, että hakemuksen mukainen ottotoiminta ei tuota huomattavaa haittaa kaavan laatimiselle tai muuttamiselle, turmele kaupunki- tai maisemakuvaa eikä muutenkaan ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Ottolupa on myönnettävissä rakennuskiellosta ja toimenpiderajoituksesta huolimatta. Mm. YVA-menettelyssä ja lupahakemuksen aineistossa on kattavilla selvityksillä osoitettu, että toiminnasta ei aiheudu merkittäviä maisemavaikutuksia eikä ekologinen yhteys myöskään katkea. Tulevaisuuden mahdollista rakentamista alueen lähiympäristössä hanke ei vaikeuta. Tehtävän maantäytön myötä aluetta voidaan käyttää esim. virkistysalueena tulevaisuudessa.

Carunan lausunto 30.9.2016

Yhteenveto lausunnosta

Voimajohtoalueen käyttöoikeuksia on rajoitettu Valtioneuvoston lunastuslupapäätöksellä n:o 1893/331/2009. Perustuen em. käyttöoikeuden rajoitukseen sekä sähköturvallisuusasioihin voidaan maa-ainesta ottaa rajoituksin. Johtoalue on leveydeltään 36 m, käsittäen 16 m leveän johtoaukean sekä 10 m levyiset reunavyöhykkeet johtoaukean molemmin puolin. Pylväsalalla ei saa liikkua autolla tai raskailla koneilla eikä alalla saa tehdä kaivutöitä, läjitystä tai muuta maanmuokkausta. Räjätyskohteet on suojattava niin hyvin, ettei johdon rakenteisiin tai pylväisiin pääse sinkoutumaan kiviä. Ennen louhintatöitä on pylväiden 13–17 alueen osalta pidettävä katselmus, jossa voimajohtorakenteiden ja johtojen nykytila kartoitetaan.

Hakijan vastine

Toimintaa tullaan suorittamaan siten, ettei voimajohtolle tai sen pylväille aiheudu vahinkoa tai sen vaaraa. Ennen toiminnan aloittamista pidetään tarvittavat neuvottelut Carunan kanssa ja pylväät katselmoidaan ohjeiden mukaisesti.

Fortumin lausunto 18.9.2016

Yhteenveto lausunnosta

Hankealueella on Fortumin 2000-luvun alkupuolella rakentama kaasuputki Ämmäsuon jätteenkäsittelylaitokselta Fortumin Kivenlahden lämpökeseukseen. Tällä hetkellä kaasuputki on vuokrattuna ja toimii kaasuvälineenä. Koska putki on edelleen käytössä, on hakijan neuvoteltava Fortum Power and Heat Oy:n kanssa tarvittavista jatkotoimista. Kyseeseen voi tulla kaasuputken siirto.

Hakijan vastine

Ottosuunnitelman mukainen louhinta tulee vaatimaan kaasuputken osittaista siirtoa, jos putki siinä vaiheessa vielä on käytössä. Asia on esitetty ottosuunnitelmassa ja asiaa on käsitelty myös YVA-selostuksessa. Putken siirrosta aiheutuvista kustannuksista vastaa hakija. Asiasta tullaan neuvottelemaan tarkemmin Fortumin kanssa hyvissä ajoin ennen kuin siirto on ajankohtaista. Putken siirto ei ole välttämätöntä heti toiminnan alkuvaiheessa, sillä se kulkee vain osittain louhittavalla alueella (alueen A pohjoisosassa ja alueella C). Toiminnassa noudatetaan voimassa olevaa lakia ja asetuksia sekä turvallisuusohjeita koskien toimintaa lähellä kaasuputkistoja.

HSY:n lausunto 30.6.2016*Yhteenveto lausunnosta*

Maa-ainesluvan valmistelussa tulee huomioida myös kokonaisuutena Ämmässuo–Kulmakorpi alueen toiminnot. Tutkimuksessa on tullut esille alueen väestön huoli moninaisista ympäristöhaitoista. EJ/VR alueen käyttö ei sisälly HSY:n lähivuosien suunnitelmiin, mutta alue on tärkeä pitkällä aikavälillä (ottosuunnitelman alue C). Ottotoiminta ei saa vaikeuttaa alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. Siksi louhinta alueella C ei voi käynnistää ennen kuin tiedetään alueen lopullinen käyttö. HSY:n tavoitteena on ensisijaisesti sopimusteitse saada omistusoikeus kuntayhtymän tarpeisiin kaavoitettuihin alueisiin. Mikäli sopimukseen ei päästetä, harkitsee HSY lunnastusoikeuden käyttämistä.

Alueen C meluvalli on kaavan vastainen. Höggerget sijaitsee Dämmanin vedenpuhdistuslaitoksen raakavedenottamon valuma-alueella. Se on tärkeä osa vesihuoltoa ainakin vuoden 2016 loppuun asti.

Hakijan vastine

Ottosuunnitelman alue C ei ole hakemuksen ensisijaisena kohteena ja kyseisellä osa-alueella on verrattain vähän louhittavaa kalliota kokonaisuuteen nähden. Koska hankkeen tavoitteena murskeen valmistamisen lisäksi on maankaatopaikkatoiminta, eikä kyseistä toimintaa alueelle C ole mahdollista toteuttaa, alueen C louhinta on myös siksi toissijaista hakijan näkökulmasta. Kyseisen alueen louhinta-aikataulu on avoin ja todennäköisesti se ajankoh-taistuu vasta tulevaisuudessa. Hakija ei kuitenkaan katso, että louhinta kyseisellä osa-alueella olisi asemakaavan vastaista. Päinvastoin, jos alue otetaan kaavan mukaiseen tarkoitukseen (jätteenkäsittelyalue), tulee se vaatimaan alueen tasaamista louhimalla. Ottosuunnitelmassa esitetty ottotaso ei ole niin alhaalla, että se vaikeuttaisi alueen tulevia toimintoja. Ottoluvan myöntäminen myös ko. osa-alueelle C ei hakijan käsityksen mukaan siten ole estettä.

Alueen C eteläreunalle esitetty pintamaavalli ei hakijan käsityksen mukaan vaaranna alueen käyttöä kaavan mukaisesti (suojavihervyöhyke), sillä valli on kapea eikä juurikaan ulotu EV/VR/ky -alueelle. Jos valli ei kuitenkaan

ole mahdollista ko. kohtaan rakentaa, voidaan se jättää rakentamatta. Vallille ei sinänsä ole tarvetta esim. melutorjunnan kannalta.

Ottosuunnitelman mukainen ottamisalue ei sijaitse Dämmanin valuma-alueella eikä ottamisalueen hulevesiä myöskään ohjata kyseiselle valuma-alueelle. Hulevedet ohjataan kaakkoon Ämmäsuonojaan/-puroon joka yhtyy Loojärveen, josta vedet ohjautuvat Mankinjokea pitkin Espoonlahteen.

Espoon kaupunginmuseon lausunto 22.6.2016

Yhteenveto lausunnosta

Museo on jo YVA-menettelyssä lausunut, että hanke on yleiskaavan vastainen ja esittänyt kaavamuutosta luvan edellytyksenä. Vaikka alue on pienentynyt, on se edelleen ristiriidassa yleiskaavan kanssa. Uuden yleiskaavan valmistelu on käynnistetty, asia pitää ratkoa kaavamuutoksen yhteydessä.

Hakijan vastine

Suunniteltu ottamistoiminta ei ole yleiskaavan vastainen. Louhittava alue sijaitsee yleiskaavassa M-alueella, eli maa- ja metsätalousalueella. Yleiskaavamerkintä M ei kiellä maa-ainestoimintaa. Louhinta on väliaikaista ja tehtävän maantäytön jälkeen alue metsitetään ja se palautuu siten metsätalousalueeksi. Louhinta ei ulotu kaavan AT-alueelle (kyläalue). Osa-alue C sijaitsee yleiskaavan EJ-alueella (jätehuollon alue), jonka toteuttaminen vaatii maan tasaamista louhimalla. Vaikka lainvoimainen yleiskaava menee maakuntakaavan edelle, haluaa hakija kuitenkin painottaa, että maakuntakaavassa alue on osittain merkitty alueeksi, jossa sijaitse merkittäviä kiviainesvarantoja.

Kirkkonummen rakennus- ja ympäristölautakunnan lausunto 14.6.2016

Yhteenveto lausunnosta

Espoon Halujärven pohjoispuolitse Kirkkonummen Kauhalaan ja edelleen Nuuksioon suuntautuva metsäinen ekologinen yhteys käytännössä miltei katkeaa. Ottoalue B tulisi poistaa tai pienentää eteläpäästään.

Hakijan vastine

Hakemusasiakirjoihin on liitetty erillinen selvitys, jossa tutkittiin hankkeen vaikutuksia ekologisen käytävän toimivuuteen. Selvityksen tulos oli, että ekologinen yhteys ei katkea. Se kylläkin kapenee mutta ei niin että yhteys poistuisi. Sen sijaan maakunnallisten ekologisten kulkuyhteyksien kannalta merkittävimmät vaikutukset muodostuisivat vain, mikäli Espoon eteläosien yleiskaavassa osoitettu rakentaminen toteutuisi täysimääräisenä. Osa-alue B ei voida poistaa louhittavasta alueesta, sillä maantäyttöalueen toteuttaminen edellyttää ko. alueen tasaamista louhimalla.

Uudenmaan liiton (maakuntahallitus) lausunto 13.6.2016

Yhteenvedo lausunnosta

Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan tai asemakaavan alueella voimassa muutoin kun kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta. Lainvoimaiset maakuntakaavat ovat ohjeena, mikäli alueen yleiskaavaa muutetaan.

Ottamisalue sijaitsee osittain alueelle, jossa on 1. vaihemaakuntakaavassa esitetty sijaitsevan merkittäviä kiviainesvarantoja. Yli puolet suunnittelualueesta sijaitsee valkoisella alueella. Alueiden rajaukset ovat yleispiirteisiä. Ottotoiminta ei ole maakuntakaavan merkintöjen (kiviainesmerkintä, EJ1, EY ja voimajohto) vastainen, eikä vaikeuta näiden merkintöjen toteuttamista. 7,8 ha sijaitsee valkoisella alueella. Suunnittelumääräyksen mukaan sellainen alue on tarkoitettu ensisijaisesti maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien sivuelinkeinojen käyttöön. Alueelle voidaan sijoittaa muutakin vaikutuksiltaan paikallisesti merkittävää maankäyttöä.

Siltä osin kun hanke ulottuu maakuntakaavan ns. valkoiselle alueelle, tulee maa-aineslain mukaisessa lupaharkinnassa selvittää edellytykset ottoalueen supistamisen sekä valkoisten alueiden suunnittelumääräyksissä esitettyjen asioiden huomioimiseen lupamääräyksissä. Rekkaliikenne ei saa häiritä alueen elinkeinotoimintaa. Muraus-asetus on toteuduttava toiminnassa.

Hakijan vastine

Suunniteltu ottamistoiminta on hakijan käsityksen mukaan maakuntakaavan mukaista myös ns. valkoisilla alueilla. Alueen jälkikäyttö on metsätalous, joten tämä on jo sinänsä suunnittelumääräyksen mukaista. Hakemuksen mukaisella toiminnalla ei ratkaista Uudenmaan kiviaines- ja maanvastaanottoimintaa, vaan hankkeen kiviainesten otto ja maanvastaanotto on Espoon kaupungin mittakaavassa tavanomaista ja toiminnan voidaan katsoa olevan paikallista. Koska valkoiselle alueelle voidaan sijoittaa myös muutakin vaikutuksiltaan paikallisesti merkittävää maankäyttöä, on toiminta myös tältä osin maakuntakaavan mukaista. Hakija on tuonut asiat yksityiskohtaisemmin esille erillisessä kaavavaikutusten tarkasteluraportissa, joka on liitetty hakemusasiakirjoihin.

Kuten Uudenmaan liitto toteaa, maakuntakaava ei ole voimassa alueella jossa on oikeusvaikutteinen yleiskaava. Koska yleiskaavan muutos kuitenkin on laitettu vireille, tulee siinä huomioida maakuntakaavan määräyksiä. Maakuntakaavassa suuri osa ottamisalueesta on kiviainesvarantoaluetta. Yleiskaavoituksella ei saa vaarantaa alueen käyttämistä maakuntakaavan mukaisena kiviainesvarantoalueena, sillä kyseisen merkinnän suunnittelumääräyksessä todetaan mm. ”*alueen maankäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä huomiota kiviainesten ottoedellytysten säilymiseen*”. Maakuntakaavan aluerajaukset eivät ole tarkkoja, vaan ainoastaan suuntaa antavia. Koska myös osa-alue B sijaitsee välittömästi kiviainesvarantoaluemerkinnän vieressä, voisi se rajauksen epätarkkuuden takia, hakijan käsityksen mukaan tulkita kuuluvan myös kiviainesvarantoalueeseen.

Toiminnasta aiheutuva rekkaliikenne ei poikkea Kulmakorven alueella jo olemassa olevien louhinta- ja maankaatopaikkojen aiheuttamasta rekkaliikenteestä. Kuljetukset ohjautuvat ottamisaalueelta pohjoiseen, ei kohti eteläpuolen asutusta. Toiminnassa sovelletaan muraus-asetuksen määräyksiä.

MUISTUTUKSET / HUOMAUTUKSET

Seuraavassa hakija antaa vastineensa kootusti niihin asiakohtiin, joihin muistutuksissa on otettu kantaa. Muistutuksia annettiin 38 kappaletta, jotkut muistutukset ovat usean henkilön allekirjoittamia.

Melu

Yhteenveto muistutuksista

Toiminnasta aiheutuu kohtuutonta melua. Melu stressaa ihmisiä ja mm. lähellä olevan tallin eläimiä. Alue muodostuisi asuinkelvottomaksi kahden kilometrin säteellä. Meluhaitta kestäisi jopa 100 vuotta. Meluhaitta ei ole tilapäistä vaan jatkuvaa. Melupäästöt kulkeutuu vapaasti Loojärven yli vastarannalle. Halujärvellä virkistyskäyttö vaikeutuisi. Melumallinnukset ovat puutteellisia ja impulssikorjausta ei ole tehty. Melumallinnuksessa esitetyn korkuisia meluvalleja ei pystytä rakentamaan.

Hakijan vastine

Toiminta tulee aiheuttamaan melupäästöjä ja toiminta tulee kuulumaan hankealueen ympäristöön. Asetuksella on kuitenkin säädetty melupäästöjen ohjearvot, jotka eivät saa ylittyä. Keskiäänitaso ei saa ylittää 55 dB vakituiseen asuinkäyttöön tarkoitetun asuintalon kohdalla, vapaa-ajan asuintalon kohdalla ohjearvo on 45 dB. Hakija tulee toimimaan siten, että ohjearvot eivät ylity ja tätä tarkkaillaan melumittauksilla, joista on esitetty tarkempi mittausohjelma ympäristölupahakemuksen täydennyksessä (30.9.2016). Lupamenettelyä varten on tehty laajoja melumallinnuksia, joilla on voitu todentaa, että melupäästöt saadaan hallintaan ja ohjearvojen alapuolelle, kun huolehditaan meluntorjuntatoimenpiteistä. On huomioitava, että mallinnukset on tehty ns. pahimman skenaarion mukaisessa tilanteessa, jolloin melupäästöt ovat suurimmillaan. Tällaisia tilanteita ei ole jatkuvasti, vaan käytännössä hyvin harvoin. Meluvallit toteutetaan ja niistä laaditaan tarvittaessa tarkempia suunnitelmia ennen toiminnan aloittamista. Voidaan myös tarvittaessa käyttää siirrettäviä meluesteitä porausvaunun lähellä, jos tarpeeksi korkeita valjeja ei voida joka tilanteessa toteuttaa. Murskauslaitos sijoitetaan joka tilanteessa kalliorintausten ja varastokasojen suojaan ja siitä lähtevä melu on verrattain helppo vähentää. Hakija tulee suhtautumaan meluntorjuntaan vakavasti, sillä on selvää, että melun ohjearvot eivät saa toiminnan takia ylittyä häiriintyvissä kohteissa.

Murskauslaitoksen melu voi olla impulssimaista ja mallinnettiin sen mukaisena, vaikka pidemmällä etäisyydellä impulssimaisuus yleensä katoaa (ks. melumallinnusraportti, YVA-selostus). On totta, että melu kantautuu vesialueella pidempiä matkoja. Loojärvi sijaitsee kuitenkin miltei 2 km etäisyy-

dellä toiminta-alueesta, joten tällä etäisyydellä ohjearvot eivät ylity missään tilanteessa. Suotuisissa sää- ja tuuliolosuhteissa äänet voivat toki kuulua ajoittain, mutta ohjearvot eivät ylity. Halujärven osalta huolehditaan mm. meluvällein siitä, ettei virkistyskäyttö esty. Järven ympärillä on vapaa-ajan asuntoja, joten siinä kohdin sovelletaan 45 dB:n ohjearvoa.

Toiminta on pitkäjänteistä mutta on huomioitava, että melupäästöt vaihtelevat toiminnan edetessä. Esim. siinä tilanteessa, kun louhinta on alueella A edennyt syvälouhintavaiheeseen, ja murskauslaitos saadaan sijoitettua syvennykseen ja porauskin tapahtuu syvennyksessä, melupäästöt tulevat vähemmän huomattavasti. Myös vaihtelevat sääolosuhteet vaikuttavat melupäästöihin. Tietynlainen melutilanne ei siis tule kestäämään kymmeniä vuosia. Toiminnan ollessa pitkäjänteistä pystytään myös investoimaan hyviin laitteistoihin ja meluntorjuntatoimenpiteisiin.

Pöly ja ilmanlaatu

Yhteenveto muistutuksista

Toiminnasta aiheutuu hiukkaspäästöjä ja siten terveysvaaraa. Pölyhaittoja ei ole selvitetty ja hiukkaspäästöt ovat vakava riski. Hiukkaset leviävät monta kilometriä. Pöly kulkeutuu laiumiin jotka kärsivät; eläimet saavat pölyhiukkasia elimistöönsä. Pölytarkkailu on välttämätön, sitä ei ole ehdotettu tehtäväksi ollenkaan.

Hakijan vastine

Toiminnassa tullaan käyttämään tehokkaita pölyntorjuntakeinoja, jotta vaikutukset ilmanlaatuun olisivat vähäiset. Nykyaikaiset murskauslaitokset on varustettu kastelujärjestelmällä ja lisäksi pölyämistä rajoitetaan koteloinnilla. Asetuksella (38/2011) on säädetty hiukkaspitoisuuksille ohjearvot, jotka eivät saa ylittyä. Kokemuksen mukaan pöly laskeutuu yleensä toiminta-alueen läheisyyteen, eivätkä ohjearvot ylity yli 300 m etäisyydellä murskauslaitokselta.

Pölypäästöt ja niiden tarkkailu liittyvät ympäristöluvassa käsiteltäviin asioihin. Hakija on toimittanut AVI:lle tarkkailuohjelman (29.9.2016), jossa ehdotetaan pölymittausten suorittamista mittalaittein tarvittaessa. Mittauksilla seurattaisiin jatkuvatoimisesti ilman hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) määrää neljän viikon ajan. Mittauksella saadaan hyvä käsitys toiminnan hiukkaspäästöistä ja voidaan varmistua, etteivät ohjearvot ylity.

Tärinä

Yhteenveto muistutuksista

Räjäytykset aiheuttavat tärinää. Eivät pelkästään talot kärsi, tärinä rikkoo myös kaivoja. Jo nykyiset räjäytykset Takapellossa heilauttelevat taloa. Pelkkä tärinän mittaaminen toiminnan aikana ei riitä.

Hakijan vastine

Jokainen räjäytys suunnitellaan ja mitoitetaan erikseen ohjeiden mukaisesti. Mitoituksessa huomioidaan mm. maaperää ja etäisyydet lähimpiin rakennelmiin ja rakennuksiin. Räjähdyksille on asetettu heilahdusnopeudelle ohjearvot jotka eivät saa ylittyä. Räjähdyksiä suorittavat pätevyiden omaavat ammattilaiset. Tärinöitä seurataan mittalaittein. Asia käsitellään ympäristöluvassa.

Luonto, maisema ja virkistys*Yhteenveto muistutuksista*

Hankealuetta käytetään yleisesti virkistykseen sekä marjastamiseen ja sienestämiseen. Hankealueen läpi kulkee tärkeä virkistysreitti. Halujärvi ja sen ympäristö on erityisen tärkeä virkistykseen. Alue on kulttuurihistoriallisesti tärkeä.

Toiminta katkaisee tärkeän ja ainoan ekologisen käytävän, joka yhdistää Espoon keskuspuiston Kirkkonummen metsiin. Luonto tuhoutuisi 70 ha:n kokoisella alueella. Halujärvellä on uhanalainen vähäpuustoinen suo. Lähistöllä luomulaitumet, miten niiden käy. Jätettävän suojavyöhykkeen puusto tulee kaatumaan myrskyissä. Alueella on villieläimiä jotka häviävät. Loojärven arvokas linnusto häiriintyy.

Hakijan vastine

Alkuperäinen hankealue oli pinta-alaltaan 70 ha, josta aluetta on sittemmin pienennetty siten, että ottamisalue/toiminta-alue on noin 36 ha ja varsinainen louhittava alue vain noin 20 ha (kolme osa-aluetta yhteensä). Paikalliset luonto-olosuhteet muuttuvat siis enimmillään noin 36 ha:n kokoisella alueella. Ämmäsuon ja Kulmakorven olemassa olevat jätteenkäsittelyalueet, louhinta-alueet, läjitysalueet ja muut teollisuusalueet ovat pinta-alaltaan yhteensä noin 400 ha, joten siihen verrattuna hankkeen tuoma muutos kokonaisuuteen verraten on vähäinen. Hankealueella on tehty erittäin kattavia luontoselvityksiä, joiden seurauksena on voitu todentaa, ettei hankealueella ole erityisiä luontoarvoja eikä siellä ole todettu uhanalaisia lajeja. Halujärven luonnonolosuhteisiin toiminnalla ei ole vaikutusta, sillä hulevesiä ei ohjata järveen eikä Halujärven valuma-alue juurikaan muutu toiminnan myötä. Luontovaikutukset jäävät vain paikallisiksi kohdistuen ottamisalueelle. Hanke ei vaaranna lähialueen peltojen käyttöä viljelyyn/luomuviljelyyn jatkossakaan. Loojärvi sijaitsee vähintään 1,8 km etäisyydellä louhinta-alueesta eikä järven linnusto häiriinny etäisyyden takia.

Hanke estää ottamisalueen käyttöä virkistykseen työn aikana, mutta naapurikiinteistöillä mahdollinen virkistyskäyttö ei vaaranna hankkeen myötä. Esim. Halujärveä voidaan käyttää virkistykseen kuten tähänkin asti ja hankealueen ympäristössä on runsaasti metsäaluetta, jota voidaan käyttää sienestykseen ja marjastukseen. Hankealueella ei ole virallisia virkistysreittejä

tai -alueita, epäviralliset virkistysreitit eivät voi olla esteenä maanomistajan oikeudelle käyttää hyväksi omistamiaan maita. Ekologinen käytävä kapenee toiminnan myötä, mutta se ei katkea.

Varsinainen hankealue ei sijaitse kulttuurihistoriallisesti tärkeällä alueella. Lähimmät valtakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) alueet ovat lähimmillään noin 1,4 ja 2,2 kilometrin etäisyydellä hankealueen eteläpuolella sijaitsevat Espoonkartano ja Oitbackan kartano. Valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ei sijaitse hankealueen lähiympäristössä. Louhittavan alueen ympärille jätetään puustoinen suojavyöhyke eikä maisemavaikutukset ole merkittäviä. Asia on tutkittu YVA-menettelyn yhteydessä kattavasti.

Pohjavesi

Yhteenveto muistutuksista

Asukkaat ovat riippuvaisia omista talousvesikaivoista, louhinta vaarantaa kaivojen toimivuutta ja vesi voi pilaantua. Useat kaivot ovat jo pilaantuneet Kulmakorven toimintojen myötä. Fagerängin kaivosta saa vetensä kahdeksan henkilöä sekä 32 hevosta ja 30 muuta eläintä. Suolan käyttöä pölynsidonnessa ei tule sallia. Etelämpänä on pohjavesiallas joka toimii kriisiajan vesivarantona, miten louhinta vaikuttaa siihen?

Hakijan vastine

Hakija on kartoittanut kaikki lähialueen kaivot ja lähtötilanteesta on kattava käsitys, sillä kaikista kartoitetuista kaivoista otettiin myös vesinäytteet. Kaivoja tullaan tarkkailemaan kattavasti toiminnan aikana hakemuksissa esitetyn mukaisesti (liitytään Ämmäsuon–Kulmakorven yhteistarkkailuohjelmaan). Toiminnalle on haettu myös vesilain mukaista lupaa mm. tarkkailuvelvoitteet saattavat tarkentua sen myötä.

YVA-menettelyssä arvioitiin hankeen pohjavesivaikutuksia mm. pohjavesimallinnuksen avulla. Pohjaveden pinta voi laskea syvälouhinnan myötä (alue A) mutta vaikutus rajoittuu louhinta-alueen läheisyyteen. Suurin osa kaivoista sijaitsee syvälouhinta-alueesta huomattavan kaukana, yli 700 m etäisyydellä (mm. Halujärven ympäristön kaivot), eikä toiminnalla ole vaikutusta suuren etäisyyden myötä. Fagerängin lähin kaivo on noin 400 m etäisyydellä ja tähän on arvioitu että vähäisiä vaikutuksia voi muodostua. Louhinnassa ei käytetä sellaisia aineita, jotka voisivat pilata pohjavesiä, mutta räjäytysaineiden aiheuttamaa kuormitusta voi joissakin tapauksissa olla mahdollista havaita. Yleensä tällaiset vaikutukset näkyvät kuitenkin pintavesissä eikä niinkään pohjavesissä. Koska kaivot sijaitsevat suhteellisen kaukana, ei myöskään räjäytysten myötä syntyvä tärinä muodosta suurta riskiä kaivoille. Mainittuun pohjavesialtaaseen alueen eteläpuolella on lähes 1,5 km etäisyys, eikä toiminnalla ole vaikutusta kohteeseen suuren etäisyyden takia. Pohjaveden suojelu edellyttää tietenkin vastuullista toimintaa ja hakija sitoutuu siihen, että toiminnassa noudatetaan asetettuja turvallisuusmääräyksiä ja lakeja.

Pintavesi

Yhteenveto muistutuksista

Halujärven säilyminen on tärkeää. Järven pinta on vaarassa laskea louhinnan myötä. Järveen on istutettu kaloja. Se on tärkeä virkistysalue ja siinä on mm. kylän yhteinen uimapaikka. Valuma-alueen supistumisen vaikutus Halujärven vesitaseeseen on merkittävästi suurempi kuin annetaan ymmärtää. Halujärvi on todettu erittäin herkäksi ympäristön muutoksille.

Toiminnalla on haitallisia vaikutuksia Loojärveen, joka rehevöityy. Järvessä on jo Espoon korkeimmat fosforipitoisuudet. Hakemuksessa vähätellään vaikutuksia Loojärveen.

Hulevedet kulkevat Fagerängin peltojen läpi. Valumavesien ohjaamisesta ei ole tehty riittäviä selvityksiä.

Hakijan vastine

Hakija on tietoinen Halujärven arvokkuudesta ja toimintaa on suunniteltu siten, ettei järveen muodostu haitallisia vaikutuksia. Hankealueen hulevesiä ei lainkaan ohjata Halujärven valuma-alueelle. Halujärven valuma-alue pienee vain hyvin vähän eikä sillä ole merkitystä järven vesitasapainoon. Lähinnä Halujärveä olevalla osa-alueella B ei myöskään tulla suorittamaan syväluhintaa eikä ko. osa-alueella suoriteta louhintaa järven vedenpinnan tasoa syvemmälle (ottotaso +44, Halujärven vedenpinta +43,8). Riskiä vedenpinnan laskulle ei tämän takia ole.

Louhoksen hulevedet selkeytetään rakennettavissa altaissa ennen kuin ne ohjataan ottamisalueen ulkopuolelle. Selvitysten mukaan kuormituksen voidaan arvioida lisäävän lievästi Ämmäsuonpuron ravinteikkuutta, mutta Loojärveen ja Mankinjokeen kohdistuvat vaikutukset jäävät marginaalisiksi. Rehevöittävä vaikutus jää pieneksi. Fosforia ei louhinnan myötä juuri vapaudu, joten sen osalta kuormitus Loojärveen ei kasva nykytilanteesta.

Hankealueella toimitaan vastuullisesti ja rakennetaan tarvittavat suojaukset mm. tukitoiminta-alueella, jotta pintavesiin ei pääse esim. öljyjä ja muita vaarallisia aineita tai jätteitä. Vaikutuksia seurataan säännöllisesti (liitytään Ämmäsuon–Kulmakorven vesien yhteistarkkailuohjelmaan) jolloin myös voidaan reagoida ajoissa jos jotain normaalista poikkeavaa havaitaan.

Kaavoitus

Yhteenveto muistutuksista

Toiminta on kaavojen vastaista. Yleiskaavassa alue on esitetty maa- ja metsätalousalueeksi, kaavassa ei ole mainintaa hakemuksen mukaisesta toiminnasta. Toiminta estää yleiskaavan AT-alueen toteuttamista (kyläalue). Toiminta on edelleen Ämmäsuon asemakaavan vastaista. Vaikka alue olisi merkitty maakuntakaavassa tärkeäksi kiviainesalueeksi, se ei merkitse, että alueella automaattisesti voitaisiin ottaa kiviaineksia. Alue pitäisi ensin kaavoittaa hakemuksen mukaiselle toiminnalle.

Hakijan vastine

Hakijan käsityksen mukaan maa-ainesten otto ei ole kaavojen vastaista toimintaa hakemuksen mukaisella alueella. Alueen jälkikäyttö on metsätalous, joka on yleiskaavan suunnittelumääräyksen mukaista. AT-alueen toteuttamista hanke ei vaaranna, sillä toiminta ei ulotu kyseisen kaavamerkinnän alueelle.

Suuri osa ottoalueesta on maakuntakaavassa merkitty kiviainesvarantoalueeksi ja muilta osin alue on ns. valkoista aluetta. Ämmäsuon asemakaavan toteuttaminen puolestaan vaatii louhintaa hakemuksen mukaisella osa-alueella C. Hakija on selostanut kaavoihin liittyvät asiat tarkemmin edellä tässä vastineessa.

Muita näkökohtia*Yhteenveto muistutuksista*

Hanke tulee olemaan Espoon oma Talvivaara. Alueella murskataan kymmenellä laitoksella ympäri vuorokauden. Kyseessä on pitkäaikainen hanke, alue on nyt ollut 50 vuotta hiljainen. Hanke on ristiriidassa Espoon Sitoumus 2050 -lupauksen kanssa. Tehdyt selvitykset ovat puolueellisia.

Hanke romahduttaa alueen kiinteistöjen arvoa. Kukaan ei osta tonttia lähellä louhosta. Fagerängin tallin toimintaedellytykset häviävät. Hevoset eivät siedä räjäytyksiä ja melua, laitumet pilaantuvat mm. pölystä. Alueen elinkeinojen toimintaedellytykset tuhoutuvat.

Hanke on tarpeeton. Ylijäämämassojen sijoittamistarve vähenee jatkuvasti, mm. Helsinki on sitoutunut massojen vähenemiseen. Kiviainesta uusista louhoksista ei tarvita, sillä tulevana vuosikymmeninä on myös suuria tömaita joissa louhetta syntyy. Kiviaineksesta on nykyin ylitarjontaa. Kokonaisarvio ja yhteisvaikutukset lähialueen muiden hankkeiden kanssa ei ole tehty.

Hakijan vastine

Kyseessä on kallion louhinta ja louheen murskaus. Toimintaa ei pidä verrata kaivostoimintaan, sillä Högbergetin hankkeessa ei käytetä mitään muita kemikaaleja kuin räjäytysaineita ja polttoöljyä/-aineita sekä voiteluaineita (työkoneet). Tällaisten maa-ainesten ottohankkeiden päästöt ovat vähäiset ja vaikutusten torjuntakeinot hyvin tiedossa. Samantyyppisiä louhoksia on kymmenittäin eri puolilla Uusimaata.

Hankkeelle on selvää tarvetta. On totta, että satunnaisesti kiviaineksesta on jopa ylitarjontaa, mutta näin tilanne ei tule olemaan jatkuvasti. Kiviainesta tarvitaan tulevaisuudessakin kaikenlaiseen rakentamiseen eikä eri rakennuskohteista saatava ylijäämälouhe tule riittämään. Pääkaupunkiseutu kasvaa ja kehittyy voimakkaasti tulevinakin vuosikymmeninä ja kiviaineksen tarve tulee olemaan suuri. Samasta syystä myös puhtaiden ylijäämämaiden vastaanottoaikoja tarvitaan jatkossakin. On hyvä, että ylijäämämaiden muodos-

tumista pyritään vähentämään, mutta ylijäämämaita joita ei voida hyödyntää muilla tavoin, muodostuu jatkossakin suuria määriä. Nykyisin Helsingin massoja viedään jopa Mäntsälään asti. Höggeretin hankkeelle on selkeä tarve.

Hankkeen yhteisvaikutuksia alueen muiden hankkeiden ja toimintojen kanssa on selvitetty YVA-menettelyssä. Sellaisia yhteisvaikutuksia, jotka muodostuisivat hankkeen toteuttamisen esteeksi, ei ole. Tehdyt selvitykset perustuvat objektiivisiin arvioihin ja tuloksiin. Hakijan käsityksen mukaan kiinteistöjen arvot eivät laske hankkeen myötä, sillä hankealueen vieressä sijaitsee jo nyt kaatopaikka ja ylijäämämaiden vastaanottoalueita sekä louhintata-alueita. Lisäksi viereiselle alueelle on myönnetty ympäristölupa motocrossradalle. Lähin elinkeino on alueen eteläpuolella oleva Fagerängin hevos-/eläintila. Talleihin on etäisyyttä louhittavilta alueilta noin 400–1 000 m. Räjytyksiä on tehty Kulmakorven/Kalliosuon/Ämmässuon alueella kymmeniä vuosia. Hakijan käsityksen mukaan ottotoiminta ja tallitoiminta on hyvin yhteen sovittavissa. Tämä edellyttää mm. avointa vuorovaikutusta elinkeinoharjoittajien kanssa. Lisäksi tiedottaminen toiminnasta tulee olla riittävän laajaa ja yksityiskohtaista. Hakija tulee panostamaan näihin seikkoihin, sillä hakijan tarkoituksena ei ole vaikeuttaa elinkeinojen harjoittamista tai asumista lähialueella.

Espoossa 25. päivänä tammikuuta 2017

Esbogård Aktiebolag

Rolf Saxberg
hallituksen puheenjohtaja